

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а.вр

БРОЙ 33. У Новоме Саду, 7. Септемб. 1860. **ГОД. III.**

Изясненіе Молитвица

изъ малаго катихизиса.

1. *Молишва юш реня.*

Њ одра и сна воздвигав ма еси Господи. — Съ постель и одъ сна подигао ме еси Господе. Ты си ме Господе Боже подигао еъ постель и ты си дао да се одъ сна пробудимъ.

умз мой проскѣти и сердце. — Умъ мой просветли и сердце. Молимъ ти се благий Боже! просветли мой умъ, мою паметь, мой разумъ; — и мое сердце и душу просветли такође. Дай Боже, да я само оно чинимъ што е теби по вољи.

и устнѣ мои ѡверзи, ко еже пѣти Тя сватаа Троице, — и устае мое отвори, да пѣвамъ Тебе света Троице, да тебе славимъ св. Троице.

Сквѣтъ, сквѣтъ, сквѣтъ еси Боже Богородицею помилуй насъ. — Светъ, светъ, светъ еси Боже, чрезъ Богородицу, молитвама Богородице, помилуй насъ. — Кои ми знаде одну црквену песму коя се почиъ са „святъ, святъ, святъ“. Зашто се каже трипутъ: светъ еси Боже? Колико имаде лица свете Троице? Знашь ли юштъ кою малу молитву къ св. Троици? (Святый Боже — Пресвятая Троице — Слава Отцу).

2. *Молишва пре ручка.*

Господи Исусе Христе Боже нашъ, благослови намъ пицѣ и питіе сіа. — Господе Исусе Христе Боже

нашъ, благослови намъ ело и пиѣе ово. Дай Боже да намъ буде ово ело и пиѣе на здравль. —

Молитками пречистыа твоеа матере и всѣхъ сватыхъ твоихъ. — Молитвама пречисте твое матере и свію светыхъ твоихъ. — Шта мы овде Бога молимо? Мы овде Бога молимо да намъ благослови ело и пиѣе заради молитава Матере Божіе и свію светыхъ, кои се непрестано Богу моле за насъ грешне.

3. Благодареніе Богу после ручка.

Благодаримъ га Хрїста Боже нашъ, яко наситилъ еси насъ земныхъ твоихъ благъ. — Благодаримо те захвалюемо ти Христе Боже нашъ, што си наситіо насъ земальскихъ твоихъ блага. Каква су то земальска блага? Шта намъ све треба да можемо овде на земљи живити? Ё ли дакле ело и пиѣе земальско благо? Ко намъ дае ело и пиѣе? Шта емо мы Богу зато дужни чинити што намъ онъ дае земальска блага? Како ћемо најболъ Богу захвалити на земальскимъ благама коя уживамо? Ако одъ тога и сиромасима даемо. —

Нелиши насъ и небеснаго твоего царствїа, — нелиши насъ и небеснога твоеа царства, неускрати намъ и небесно твое царство, дай намъ и небесно твое царство. Ёмо ли іоштъ у којой молитви молили Бога да намъ дође нѣгово царство? Кажи ми ту молитву? Може ли бити у нама царство Божіе? Кадъ е царство Божіе у нама? Кадъ се ми Бога често сећамо, на Бога мислимо, и онако се владамо као што Богъ заповеда. —

но яко посредѣ ученикскихъ твоихъ пришелъ еси Спасе миръ дамъ имъ. — Но као што си посредѣ ученика твоихъ дошао Спасителю, миръ давајући њима. Кадъ е Исусъ Христосъ казао ученицима: *Миръ вамъ?*

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Приповеди ми, библичну приповедку о томъ како се Исусъ на данъ васкресенія свога у вече своима ученицима явио?

Прійди и кз намз и спаси насз. — Оди и кз нама и спаси насъ. — Шта све мы потребуемо за тело наше? Морамо ли се мы старати и за душу нашу? Како нам се валя старати за спасеніе душе наше? Ёли доста само молити се Богу? Ніе него валя да добра дела чинимо. — Кажи ми ты едно добро дело, дедъ и ты другій, и ты треій!

4. Молишва пре вечере.

Идатз убози и наситатса, и восхвалатз Господа кзискаючи его. — Ёду сиромаси и наситиће се, и похвалиће Господа они кои га траже. — Које дели твоя майка милостиню? А ко свима нама дае рану, пиће, одело и све што намъ треба? А да намъ благій Богъ све то неда, были мы могли живити? Шта смо дакле сви мы предъ Богомъ? убоги сиромаси. —

Жива бѣдѣтз сердца ихз ко кѣкз кѣка. — Живити ће срдца нѣихова увекъ и до века. — Ко Бога хвали и добра дела чини томе ће Богъ дати сваку срећу, тога ће душа увекъ живити у царству Божиємъ.

(Продужиће ће.)

Светый Милутинъ

србскій краль одъ 1275 до 1321.

Светый првовенчаный краль србскій имаѣаше синонове: Радослава, Владислава, Уроша и Предислава. Радославъ и Владиславъ умреше безъ мушкогъ порода, Предиславъ се покалуѣри, и доцние поста србскій

архиепископъ; па тако на Урошу оста, да одржи и племе Неманѣино у мушкомъ колену, и србску државу у единству.

Одъ Неманѣ па до времена, кадъ е Урошъ великій преузео владати србскимъ земляма, догодише се у србској држави разне промене. Србскій е народъ до тогъ доба променио више владоаца; па ма да ние био на миру нити одъ спољни непријатеља, нити самъ на своме огњишту, опетъ е зато безъ престанка напредовао, крепио се, и спремао не само да се одржи у земляма, одъ кои е св. Неманя оставио србску државу, него да своју владу и далъ разшири, и яче развие.

Краль е Милутинъ био шести после св. Неманѣ владалацъ србскій; а владао е дуже србскимъ народомъ, него ни икоји србскій владалацъ до и после нѣга. Онъ ние дошао на виду по реду, него случайно. Краль е Урошъ имао два сина: Драгутина стариегъ, и млађегъ Милутина. Драгутина Урошъ ожени ќеркомъ мађарскогъ Кралъвиѣа Стефана, Катариномъ, па му тада обећа уступити србскій престо, и владу надъ србскимъ народомъ. Прошло е неколико година, а Урошъ се чиняше невештъ своме обећаню. У томъ дође на мађарскій престо Стефанъ тастъ Драгутину, па му даде у помоћ войске, да устане на свогъ оца Уроша. Драгутинъ одржа победу, и Урошъ умре у Драгу као сужанъ невольникъ (1272). Прође две године одъ то доба; Драгутинъ беше сътанъ невесео; кајаше се за оно, што е оцу учинио. Ђдномъ яхаше, и башъ подъ градомъ Ђлегомъ у Рашкой поплаши му се коњ, те онъ паде съ нѣга, и сломие ногу. Ту своју несрећу гледао е Драгутинъ као казанъ одъ Бога, што е згрешио оцу; раскае се за свое грехе; дође онако боланъ у Дежево, дозове къ себи свогъ брата Милутина, метне му на главу кралъвску круну, преда му тиме срб-

УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

свѣи престо, и сву краљевску властъ, на нареди, да га србскѣи архиепископъ венча краљевскимъ венцемъ. Тако дође на србскѣи престо Милутинъ 1275. — Драгутинъ е после тога јошъ дуго живео, у граду Добрацу недалеко одъ савске обале, и еднако се кајао за своје грехе, па се напоследку и покалуђерио, и умрѣо као калуђеръ Теоктистъ 12. Марта 1361; у петакъ треће неделѣ ускршњегъ поста.

Чимъ преузе владати србскимъ народомъ Милутинъ, почне се озбиљно, и изъ свию сила старати, да подигне у народу напредакъ одъ сваке руке. Онъ утврди съ Дубровчанима миръ најпре на неколико година (1275—1280.) а после вечито дспусти имъ, да могу слободно по србскимъ земляма трговати, али да мораю плаћати србскимъ владоцима на годину по 2000 дуката.

Милутинъ радъ беше и съ осталимъ своимъ суседима бити на миру, али немогаше. Јошъ за владе краља Уроша водише се преговори съ Грцима, да се Милутинъ ожени ћеркомъ грчкогъ цара Палеолога. Но одъ свадбе не би ништа, еръ се Урошу недопаде раскошность, кою спази кодъ Грка, кои дођоше у Србию, и доведоше грчку кнегиню, Милутинову несудѣницу. Палеологъ, радъ осветити се Србима, пошлѣ свогъ сина Константина съ войскомъ на Милутина. Но Срби јуначки дочекаше Грке; и Царевѣиъ войвода мораде се побеђенъ са срамотомъ вратити своје оцу. (1280).

Одъ ово се доба Милутинъ више пута мораде пуштати у бой съ Грцима, кои су понекадъ и друге народе подизали на Србе. Милутинъ е био срећанъ у овимъ грчкимъ ратовима, и отео е одъ Грка: оба Полога, Скопљъ, Овче Полъ, Златову, Шиянацъ, Струмицу, Серъ, Добреско, Кичаву, Поречъ, опустео е многе земаљ, и допрѣо е до Солуна и св. Горе. (1283). Ра-

тови су съ Грцима текъ онда престали, кадъ се Милутинъ оженио (1300) са младомъ ѣркомъ грчкогъ цара Андроника Симонидомъ.

Осимъ Грва Милутинъ е имао и друге неприятелъ, али му и ови ништа ненаудише. Србска е држава подъ Милутиномъ расла съ дана у данъ, и србеки се народъ све веѣма снажио. Милутинова влада била е зора дану славе, кои е после подъ Душаномъ Србству настао.

Милутинъ е велику жалость дочекао одъ свога сина Стефана. Кадъ се оженио са Симонидомъ, у србскомъ се народу почеше ковати плетке. Грчка царица Ирина зажели, да на србскій престо дође едавъ вѣвъ синъ, па зато стае Милутина пресипати даровима. Србима то не бы по вољи, побое се, да неовладаю у Србији Грци; па стану наговарати Милутинова сина Стефана, да отме одъ оца на силу кралѣвскій престо. Стефанъ нектеде на то найпре пристати, али му србеки воликаши почеше претити, да ће за свагда изгубити кралѣвску круну, ако непристане узъ нѣи. У томъ се нађе людѣй, кои су и Милутина подбадали на сина Стефана. Отуда се роди найпре неповеренъ, и после неприятельство међу оцемъ и синомъ. Обоица се спремаху на ратъ; и веѣхъ су обе войске стаяле една према другой, кадъ се Стефанъ покае, и дође оцу, молећи га, да му опрости. Милутинъ опрости каюѣемъ се сину, али га одмахъ затимъ даде уватити, и ослепити, па га онако слепа пошлѣ свомъ тасту Андронику, да га чува. Милутинъ е после неколико година опростио Стефану нѣгову погрешку, позвао га изъ Цариграда натрагъ, и дао му Будимлѣ, да тамо жнви.

Милутинъ се у свомъ животу борио съ многимъ неприликама, и поднео е многе жалости; али е имао доста снаге, те е савладао сва зла, коя га налазише.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Свое е неприятелъ нешто победио, а нешто уклонио одъ свои граница; а у своіой земљи старао се да заведе редъ, и правду. На неколико година предъ нѣгову смртъ умре му мати Елена (1314.) и пуница Круна; (1316.) кое га обе волеше, но кое му у животу учинише доста зла.

Међу многимъ делима, кои ма се одликуе Милутињъ, знаменито е, што е онъ и изъ свогъ срца любіо свой народъ, и православну веру. Јошъ се одъ прошли времена налазило у Србији люди, кои су одустали одъ православне вере, и пристали узъ различне ереси. Милутињъ прогна изъ свое државе еретике, и да би у србскомъ народу подигао и утврдио науку православне вере, подигне по своіой држави многе цркве и манастире, и обдари и многимъ земљомъ, и великимъ приходима. Онъ е преко 40 свети храмова подигао у своіой земљи, а међу свима е најзнатнија црква Базьска, коју е царски украсио. По своіой великой побожности онъ е и ванъ Србије подигао свете храмове, и манастире, и обдаривао и царскимъ приходима. У св. Гори изнова е и лепше сазидао манастиръ св. Неманъ славну србску лавру Хилендаръ; а свою е штедроту распрострѣо и на Цариградъ и Брусалимъ, где е такође начинио свете задужбине. На све се стране чуло тада за врена дела побожногъ србскогъ краля Милутина.

Милутињъ е еданъ одъ најважнии србски владалаца; био е хрбаръ войвода, мударъ и вештъ државникъ, коме е главна мисао била, да утврди државни животъ србскомъ народу, и да му прекрчи путъ лепшой будућности. Милутина су приятели поштовали, а неприятели бојаше се одъ нѣга: онъ е Србию увећао, србски народъ оснажио, и поставио е тврды temelj оной слави и величини, до кое е србскій народъ довео нѣгов достойный унукъ сильный цар Душанъ.

Милутинъ в дугу владао сръбскимъ народомъ, и то пуни 45 година. Умрѣо в у дубокой старости 29. октября 1321. Са нѣгове велике побожности, и са нѣгове любви према цркви и православној вери. Срби поштују Милутина за божиегъ светителя, и славе га сваке године 30. октября.

М и л а н а.

(Настављено.)

IV.

Р а с т а н а к њ.

Вика и праска пияныхъ плячкаша' орила се по целомъ замку. Само у соби, где смо мало часъ окованого кнеза Бранислава и нѣгову единицу оставили, бјаше тихо и мрачно као у каквој гробници, у којој тиняјућа светлостъ гасећегъ се кандила светли.

Милана уздане, погледи на отца, кои е у гвожђе окованъ на своје дивану седю, и тужнымъ гласомъ проговори: „О! шта я гледати морамъ, руку коя невиностъ браняше, у тежки окови, па јошъ за отацтво равѣну десницу Кнеза Войводе Сръбскогъ, Отца мога! — Боже благій! ты еданъ чуешъ вапай, ты знашъ за уздисае мое; ты еданъ помози и избави сваке помоћи и обране лишеногъ Отца могъ“. Више нѣ могла говорити, само с' уздисаи изьявљиваше превелику тугу свою.“

Отаць пресече ђутанѣ и овако ю почне тешити и храбрити: „Буди при себи сладко дете мое, и немой тако безмерно тужити! Да се мы у беде пуномъ положаю находимо, то се неда утаяти, али зато не треба да очаявамо, ерѣ в страданѣ ово одъ Бога. Покораваймо се светой вољи Нѣговой и будимо Нѣму

благодарни и онда кадъ насъ онъ кара. Часове искушенія и све патнѣ само зато шилъ на насъ благій нашъ Отацъ небесный, да се мы поправимо, и да се навикнемо постоянни у добродѣтели остати. Я се надамъ, да ће се и овај тежкій ударацъ, кои насъ тако изненада постиже, на наше добро окренути. Мы смо у божіој руци, безъ свете вѣгове вољъ неможе ни еданъ власъ с' главе наше однасти, и кадъ злотори наши држе да насъ найвеѣма кинѣ и муче, онда намъ тымъ самымъ нехотице найвеѣе добро учинити могу. Мени се чиви любезна кѣри моя, да среѣа моя іоштъ никада на овако якомъ темелю ніе положена была, као што е садъ у овомъ беде пуномъ тренуѣу. Одъ пре самъ се я много уздао на заштиту силнога цара нашегъ, а любовъ и верность браѣе мое кнезова' и войвода' србскихъ; я самъ млого зидао на тврде стене, на шанчеве и на утврѣене капіе замка тогъ; а садъ кадъ ме све ово сачувати, кадъ ми нико помоѣи неможе, предаемъ се я свимъ срдцемъ и свомъ душомъ у милость Божію. Онъ е садъ сва моя обрана и прибѣжиште; онъ е найтврѣій градъ мой“.

„Мы се морамо растати любезно дете мое“ — после краткогъ одмора продужи кнезь пригрливъ Милану с' левомъ рукомъ, еръ му оковъ рану на десници тако повредіо беше, да ю немогаше подиѣи.

„Отче мой! неговори о растанку, — повиче уплашена Милена и падне му око врата, — нема тога, кои бы ме одъ тебе раставити могао; с' тобомъ у мрачну тавницу, с' тобомъ и самой смрти на сустретъ иде Милана твоя!“

„Ніе тако дете мое, — спокойнымъ гласомъ одговори Отацъ, — Страшимиръ неѣе допустити да ты самномъ идешъ, зато ти іоштъ еданнпуть кажемъ; мы се растати морамо. Али чуй кѣри моя, и послушай речи отца твогъ: Ты овде никога немашъ, ко бы на

тебе пазіо, и за тебе се старао; зато остави ово место, да не бы у дому праотаца своихъ бедно, а можда и безчестно младость свою проводити морала.

„Замакъ овај и све што е у нѣму, нѣ више наше. Ты си одъ кнежевске кѣри постала наеданцуть убого сироче, много сиротніе одъ кѣри последнѣгъ надничара. Али нимало нетужи, што остављашъ снѣне дворе отчине, и што си изгубила савъ эдиѣаръ и сву раѣвину матере свое. Времена добра незаслужуе, да за губиткомъ нѣиховымъ яко тужимо и да се с' тога у очаяніе предаемо. Та мы управо и неможемо реѣи да су добра та сасвимъ наша и была. Ето видишь, како смо ихъ сада брзо за тилый часакъ изгубили. Па све да смо сабрано благо наше до смрти уживали, зацело га небы са собомъ на другій светъ понети могли. Веѣе благо, драга моя Милано, треба да мы овде за живота себи прибављамо и благо, кое ће и после смрти наше быти: благо према коме злато, бисеръ и драго каменъ ништа нѣе, а то благо есу врлине срдца и душе. Ты си ово найдрагоцѣнѣе благо с' майчинымъ млекоу посисала, ты си га одъ свое добре майке у пуной мери наслѣдила. Сачувай благо то па ѣшъ и у найвеѣемъ сиромаштву богата, и найлюѣой невољы среѣна бити.

„Кадъ се изъ овыхъ зидина' ослободишь, потражи мога вернога Марка, за когъ самъ ти синоѣъ приповедао. Онъ и нѣгова Смиљана примиѣе те драговољно и стараѣе се за те. Кодъ нѣи ѣшъ ты у тайности моѣи пребывати све дотле, докле Марко моимъ добримъ пріятельима за тебе не яви, а вальда ће се одъ многихъ еданъ наѣи, кои ће тебе као свою кѣеръ примити и за твою будуѣность старати се. Ал' све ако узморашъ и васцельй животъ твой у пустыньи Марковой провести, онетъ зато нимало немой тужити. Ты ѣшъ се скоримъ уверити, да човекъ у нѣ-

кой колебици исто тако срећанъ и јоштъ срећнији може бити нежел' у највеликолѣпниѣмъ дворовима.

„Нестиди се одъ польскихъ послова. Жуљви на рукама прилѣжнога радина заслужију веће почитаніе, него драго каменъ на рукама богатогъ леньивца. Ты ћешъ текъ одсада бласиљати своју покойну матеръ, која те в добро воспитала и трудолюбивости навикавала у онымъ нѣжнога дѣтиньства годинама, у којима многе матере женску децу своју уче да сву срећу у сувномъ кићеню, у забавама и беспослицама траже.

„У почетку свакога посла моли се Богу. Посломъ и радиношћу набављамо мы себи рану за ужитакъ и обдржаванъ тела нашегъ, а топла молитва пита душу нашу хлѣбомъ небеснымъ. Боже помози! вели свакиј правый Србинъ кадъ српъ у руке узима; Боже помози! говори честита Србкиня кадъ преслицу за поясъ вадева, илъ за разбой седа. И ко тако мисли, као што те речи изговара и посао свой одправља съ тврдымъ уверенѣмъ да ће га Богъ благословити и помоћи, томе ће српъ, преслица и разбой злато донети,

„Ты оставшъ садъ безъ отца и майке, безъ старателя и хранительке твое. Буди дакле сама себи Анђео хранитель. Знај да су предъ Богомъ све намере и све тайне наше одкривене; знај да за сачувати невиностъ своју, нѣ доста само зло избегавати, него нѣ слободно ни зло помислити.“

(Продужиће се.)

А ф о р и з м и.

Децо! будите милостиви, скромни, покорни и добри, будите еданъ другоме колико годъ више можете и гдегодъ можете услужни не тражећи при томе никакве користи.

Ко свагда чини оно што е право и пристойно, то е блaгoнaрaвaнъ чoвeкъ, и зaслужуe дa гa свaкiй пoштye и люби.

Силa e бoлъ и пaмeтнiе, дa сe чyвaмo дa нe пoгрeшнo, нeгo дoцнiе дa сe извнiявaмo; тaкoђe силa e лeпшe и кoрyстнiе, ништa дa прeнeбрeгнeмo, нeгo дoцнiе тo прeнeбрeжeнъ дa нaдoкнaђaвaмo.

Кaдъ oнo штo вaмъ сe зaпoвeди тaки, рaдo, тoчнo и y свaкo дoбa испyнявaтe; oндa стe пoслyшнi и зaслужyтe дa вaсъ свaкiй вoли и люби.

Прнoрднe рaдoстнe eсy нaйбeзaзлeннe, нaйчнстнe и нaйдyгoтрaюђe, съ кoиmа сe нeпрнoрднe ннкaкo срaвннтн нe мoгy.

Предлoзн зa yстaнoвлeнъ eднoъ „пeнзнoнaлнoгъ фoндa“ зa србскe нaрoднe yчнтeлъ и нънoвe удoвнцe и снрoтe.

I.

Уoбштe пoзнaтo e, дa сy нaшн србeкo-нaрoднн yчнтeлн вeђннoмъ тaкo слaбo и нeурeднo гoдншнъ плaђeнн, дa сaмo дoклe служe, нa yштнън свoй хлeбъ имaтн мoгy, a зa бyдyђнoстъ нънoвy, и пoслeнънхoвe смртн зa yжнтaкъ нънoвнхъ удoвнцa и снрoтa, юшъ дo дaнaсъ ннткo и нн oткyдa зaузeo сe и сa-стaрao сe ннe. Нънoвo мaтeрнeлнo сaдaзъ стaнъ кoдъ млoгнхъ и прeмлoгнхъ, яднo e и чeмeрнo, a бyдyђe бнт'ђe юшъ гoрe oдъ гoрeгa. Штa oвe ядннкe y стaрoстн дpyгo oчeкye, дoлн „штaпъ прoсyчкiй“, a нънoвe удoвнцe и нeлчъ, вeлнкa злa и нeвoлeя, a и сaмa пoгнбeлъ. Бaцнмo сaмo пoглeдъ y бyдyђнoстъ нънoвy, и штa дpyгo кoдъ oвнхъ стaрнхъ и нзслужeннхъ ядннкa дaнaсъ внднтн мoжeмo, дoлн пoкрaй снрoтн-нъ сaмy жaлoстъ. Oвдe e пpaвo мeстo нaшoй пoслo-

види „младъ воякъ, старъ просякъ“. За нѣхъ се ниво несеѣа ни на самртной постели своіой, на да имъ од' богомданогъ свога иметка ма найманьомъ честицомъ у помоѣхъ притече, као што кодъ сретни народа бива.

И кадъ е башъ тако и ние иначе, ништа друго неостае, веѣхъ уколо слоге сви учители да се ухватимо, пакъ сами како и колико знали будемо, еданъ „фондъ“ што прие можемо да подигнемо, кои би се имао звати „*Пензиональный фондъ*“ *србско-народнихъ учитеља и њиовыхъ удовица и сирота.*“ — Овде е садъ прво питањъ како ћемо? и одъ куда ћемо? кадъ су намъ матеріална наша учительска средства одвеѣхъ слаба, пакъ едва еднице да се хлебомъ ранимо. — То е сушта истина, и кои то незна и не осеѣа, тай е безъ разлога, безъ свести, и безъ икаквогъ далѣгъ смишляня. — Али тко ће за нашу и наши породица будућность да се заузме, ако ми сами хтели небудемо? Знамо, а и видимо, да насъ е благій Богъ баремъ съ тымъ подарію, што намъ е на врху управе школа нашихъ, тако ревнива, разборита, неуморна, срцемъ и душомъ за просвету заузета, и красногъ мужа Господина Натошевиѣа дао, а премилостивый гадаръ нашъ школскимъ саветникомъ поставіо, съ коимъ смо за благостанѣ и напредакъ нашихъ школа, и насъ саме, кадри оно учинити, што бы целомъ Србству на поносъ и дику, а нама одъ найвеѣе корысти, а и самемъ Богу угодно было. Одъ насъ само се една добра валя и братска слога иште, на да покрай све наше матеріалне оскудице, ипакъ благородной овой цели достигнемо.

Свештеници у Архиепископату Карловачкой на предлогъ и позивъ Г. Патриарха прие неколико година за свое удовице и сироте оваквыи „фондъ“ подигоше, изъ кога веѣхъ њиховихъ неколико удовица и сирота

сваке године пензіе уживаю. Како? и откудъ они мо-
гоше? и њихово матеріално станъ ніе богъ зна ка-
кво, но единый само гласъ св. Патріярха, њихова сло-
га и добра воля, учинити ово кадра в била. Зашто
да и мы не бы могли? Одзовимо се и мы гласу и по-
зиву онога кои насъ в у 22. брою „Школскога Ли-
ста“ на то опоменуо, — прионимо око тога, па ће
мо заиста и мы кадри быти учинити. Све се може,
само кадъ се хоће. — Брой учителя у „войводству Ср-
біи“ надмашуе брой свештенства у архидиоцези кар-
ловачкой, пакъ іошъ кадъ би се учителя изъ Славо-
ніе, Хрватске, и Маџарске нама придружили, и кадъ
се свойски тогъ посла латили, безъ сваке сумнѣ да
бы кадри были предпоменутой „фондъ“ найдуже крозь
5 година, ако не башъ пріе, сасвымъ подићи, и то на
овай начинъ:

1., Свакій учитель *) у фондъ да уложи као глав-
нице или капитала не више а не опетъ манѣ одъ 100
до 200 фор. а. в.

2., Кои небы кадаръ био обећаный свой „улогъ“
у еданпутъ или у двапутъ издати, таковый найдуже
крозь 5 година безъ икаквогъ далѣгъ отезаня да под-
намири.

3., Колико кои одъ завештеногъ свогъ „улога“
у фондъ положіо буде, одъ дана кадъ в платіо, на
исте новце годишнѣ интересе 6 фор. на 100. а на
заоставшій іошъ као непраћеный улогъ, 12 фор. одъ
100. дотле, докле савъ улогъ неподнамири, а после 6
фор. одъ 100 интереса, сваке године на умноженѣ о-
вога фонда точно издавати бы дужанъ био.

4., Они учителя, кои бы се съ манѣ штаціе на
већу премештали, а дотле су обећаный свой „улогъ“
савъ са припадаюћимъ интересомъ поднамирили, или

*) разумеваюсе само они учителя кои су свршени препаранди
Сомборски.

нешто одъ таковгъ у фондъ платили; такви учителя приликомъ томъ зато што веќе штаціе добию свакій 10 фор. а. в. еданпутъ за свагда, треба на умноженъ фонда да даю.

5., Учителѣ, кои іошъ никаквогъ „улога“ у фондъ обећали или дали нису, а премештаю се съ манѣ штаціе у већу, ово премештанѣ требало бы имъ ускратити дотле, докле годъ у фондъ улога нешто или све не плате, а осимъ тога и ови по 10 фор. томъ приликомъ на умноженъ фонда еданпутъ за све платити бы морали.

6., Препаранди, кои бы првѣй путъ учительске штаціе добили, и као дѣйствующи учителя наименовани были, осимъ што бы улогъ обећати морали, но покрай тогъ іошъ 10 фор. као учителя одлазећи съ манѣ штаціе на већу, на умноженъ фонда еданпутъ за све платити бы морали.

7., Учителѣски спомоћници, до годъ као такови служе сваке године по 2 фор. а. в. на умноженъ фонда да давати бы морали.

8., За умножити и подпомагати овай общтекористный учительскѣй фондъ, осимъ свегъ досадъ предложеногъ, добро и цѣлсходно было бы, кадъ бы се у време школскихъ светковина, и другихъ веселихъ забава, сваке године томъ приликомъ добровольни прилози крозь саме учителѣ скупляли, и савъ тай скупльни новацъ на страну фонда на рачунъ точно издавати не пропуштали.

9., Овимъ прилозима, кадъ бы се іошъ додали и они, кои би се одъ издавани и продавани иконица изъ фонда „Школск. Листа“ на цѣль учительскогъ фонда сваке годоне обраћали, онда мислимъ толико бы матеріяла имати могли, съ коимъ бы безъ сумнѣ тврды темель учительскомъ фонду подзиданъ быо. А вальда

бы се у Србству и кои родо-и просветолюбъ нашао, кои бы насъ чимъ тимъ подпомогли, еръ овакавъ фондъ толико бы добра принео, да бы се знаменити и богати ербекихъ куѣа младиѣи учительства свойски латили, а остарелимъ быо бы рана и обрана.

Фондъ бы се овай одъ времена нѣговогъ поста- ня кровъ пуни 5 година множио, еръ кровъ толико година никаква издаваня и трошка трпио небы, и кровъ цело то време одъ прилике стаяо бы овако:

У войводству Срби до данасъ има 229 ербекихъ учителя, овима кадъ до дамо славонске, хрватске, и изъ Маѣарске, было бы ихъ одприлике найманъ 300.

Од' овихъ 150 нека бы уложили сваки по 100 фор. а. в. износило бы 15,000 фор. А одъ 150 учи- теля, кад' бы сваки уложио по 200 фор. чинило бы 30,000 гор. Дакле одъ 300 учителя дошло бы саме главнице или капитала 45,000 фор.

На ови 45,000 фор. интереса годишнѣгъ 6 фор. одъ 100 одъ самихъ учителя, осимъ другихъ дохо- дака, исносило бы сваке године 2,700 фор. и тако за пунихъ 5 година цео овай фондъ, осимъ свию другихъ са стране прилога, имао бы готовине 58,500 фор. аустр. вредн.

Овай новацъ кадъ бы се на добра и сигурна ме- ста подъ интересъ 6 на 100 дао, доносио бы сваке године у фондъ чиста прихода 3,510 фор. Овомъ при- ходу додаты сваки годишњи интересъ учительскій 2,700 чини свега сама чиста прихода, осимъ свию другихъ, 6,210 фор. сваке године. Одъ овогъ прихо- да, давале бы се пензиѣ и други трошкови поднами- ривали, а оно што бы претекло, додало бы се капи- талу, кои бы сваке године све веѣй бывао.

(Свршиѣ се.)